

LISINSKI

200

GDINA

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK

LISINSKI
NEPROCENJIV DOŽIVLJAJ!
19/20

LISINSKI 200

SIMFONIJSKI ORKESTAR
I ZBOR HRVATSKE
RADIOTELEVIZIJE

NIKŠA BAREZA, dirigent

Subota, 28. rujna 2019. u 19.30
Koncertna dvorana
Vatroslava Lisinskog

IVANA LAZAR, sopran; ANABELA BARIĆ, sopran; MARTA SCHWAIGER, sopran
IVANA SRBLJAN, mezzosopran; DOMAGOJ DOROTIĆ, tenor; LADISLAV VRGOČ, tenor
LJUBOMIR PUŠKARIĆ, bariton; IVICA ČIKEŠ, bas; ZRINKA IVANČIĆ CIKOJEVIĆ, glasovir
SLAVKO JURAGA, glumac; NIKŠA KUŠELJ, glumac

VATROSLAV LISINSKI

Bio je plavokos, bljedolik mladić...

Uvertira broj 6, za orkestar

Vatroslav Lisinski, pravim imenom Ignacije Fux...

Ilirima, za tenor solo i muški zbor *a cappella*
Domagoj Dorotić, tenor

Godina zabrane Ilirskog imena, 1843.!...

Ljubav i zloba, ulomci iz izvorne opere u dva čina
Tebi Bože hvala, uvodni zbor vrtlara iz 1. čina

Mili, večer sve dolazi bliže, recitativ Ljubice iz 1. čina
Što sam tužna sagriješila, arija Ljubice iz 1. čina
Ivana Lazar, sopran

U subotu 28. ožujka predstavljat će se...

Evo me opet posred raja moga, recitativ Obrena iz 2. čina
Ne, nesrjetan onaj nije, kavatina Obrena iz 2. čina
Ljubomir Puškarić, bariton

Evo zaista jedne muzičke novosti koja se nije očekivala...

Slava tebi na nebesi', zbor s Ljubicom iz Finala opere
Ivana Lazar, sopran

Miruj, miruj, srce moje!, za glas i glasovir
Ivana Srbljan, mezzosopran
Zrinka Ivančić Cikojević, glasovir

Prekomjerni napor koji je Lisinski morao razviti...

Die Botschaft, za glas i glasovir
Ljubomir Puškarić, bariton
Zrinka Ivančić Cikojević, glasovir

Na Krkonoših, za mješoviti zbor i orkestar

Lisinski je jasno suočen s idejom rodoljuba...

Ona i moja unutarnjost, za glas i orkestar
Ladislav Vrgoč, tenor

Julien-Polka, za orkestar

Sposoban skladatelj prve ilirske opere...

VATROSLAV
LISINSKI
1819.

Pjesan potlam nauka, za dva soprana i orkestar
Anabela Barić, sopran
Marta Schwaiger, sopran

Vaša Svjetlosti, piše Ban Josip Jelačić...

Uvertira broj 5, Bellona, za orkestar

Ovih danah povrati se k nam naš umni skladatelj...

Djevojkina proljeća, za glas i glasovir
Ivana Sribljan, mezzosopran
Zrinka Ivančić Cikojević, glasovir

Nado, koli si okrutna kad nas varaš...

Der Zufluchtsort, za glas i glasovir
Ljubomir Puškarić, bariton
Zrinka Ivančić Cikojević, glasovir

Porin, ulomci iz viteške opere u pet činova

Porin svlada, zbor Hrvatica iz 3. čina

Zorko moja, arija Porina iz 3. čina
Domagoj Dorotić, tenor

Htio sam mnogo i liepoga stvoriti...

Strogi Oče na nebesi', arija Sveslava iz 4. čina
Ivica Čikeš, bas

Ministarstvu kulture Republike Hrvatske 13. rujna 2018. godine....

Cum invocarem, ofertorij za mezzosopran solo, zbor i orkestar
Ivana Sribljan, mezzosopran

Nakon koncerta s umjetnicima razgovara Iva Lovrec Štefanović.

Koncert je ostvaren u suradnji s Hrvatskom udrugom orkestralnih i komornih umjetnika.

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog zahvaljuje na pomoći u ostvarenju programa gospodinu Zvonimiru Stanislavu, gospodinu Stjepanu Sučiću i gospodinu Davoru Merkašu.

NIKŠA BAREZA

Nikša Bareza (Split, 1936.), dugogodišnji šef dirigent Simfonijskog orkestra HRT-a (1992. – 2011.), školovao se kod Slavka Zlatića na Muzičkoj akademiji u Zagrebu i Milana Sachsa, a usavršavao se kod Hermanna Scherchena na Mozarteumu u Salzburgu i Herberta von Karajana. Radio je i s dirigentima kao što su Lovro pl. Matačić, Ferdinand Leitner, Otmar Suitner i Nikolaus Harnoncourt te skladateljima, velikanima 20. stoljeća: Benjaminom Brittenom, Carlom Orffom, Olivierom Messiaenom, Luigijem Dallapiccolom, Goffredom Petrassijem, Dmitrijem Šostakovičem i Luigijem Nonom.

Karijeru je počeo u Operi Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu kao korepetitor. Poslije je bio i dirigent, a od 1965. do 1974. i direktor toga kazališta. Djelovao je i kao stalni dirigent opera u Zürichu, Sankt Peterburgu i Grazu, gdje je bio šef dirigent Filharmonije (1981. – 1990.). Gostovao je na čelu Rotterdamske filharmonije, Orkestra salzburškog Mozarteuma te Simfonijskog orkestra *Arturo Toscanini*. Od 2001. do 2007. djelovao je kao glazbeni ravnatelj Filharmonije *Robert Schumann* iz Chemnitza; posljednji projekti na toj funkciji bile su produkcije Mascagnijeve *Iris* te opera *Arijadna na Naxosu*, *Idomeneo* i *Lohengrin*, kao i *Osme simfonije* Gustava Mahlera. Tijekom Schumannove godine, 2006., s tim je orkestrom poduzeo turneju po Austriji i Sloveniji, nastupivši među ostalim u Festspielhausu u Salzburgu, bečkom Konzerthausu, Geisteigu u Münchenu, Alte Oper u Frankfurtu i drugdje. I dalje je suradnik Filharmonije *Robert Schumann* iz Chemnitza. U dva desetljeća u salzburškom Festspielhausu dirigirao je 25 koncerata s pet orkestara: Orkestar Mozarteuma,

Simfonijski orkestar HRT-a, Slovačka filharmonija iz Bratislave, Filharmonija *Robert Schumann* i Filharmonija iz Graza.

Uz hvaljene izvedbe Wagnerovih i Straussovih opera u Chemnitzu, uspješne produkcije Straussove *Salome* i Verdijeva *Krabuljnog plesa* u Hamburškoj operi svrstavaju se među najuspjelije projekte toga razdoblja. Osim što je kao stalni dirigent surađivao s Hamburškom operom, gostovao je i u Norveškoj nacionalnoj operi u Oslu, Teatru Comunale u Firenci, Teatru Regio u Parmi, Théâtreu du Capitole iz Toulousea, Bavarskoj državnoj operi u Münchenu, Njemačkoj operi u Berlinu i milanskoj Scali, gdje je prvi put nastupio s *Parsifalom* 1991., a slijedili su *Prsten Nibelunga*, *Fidelio*, *Tosca*, *Manon Lescaut*, *Trubadur*, *Andrea Chénier*, *Madama Butterfly* itd.

Godine 2010. s velikim je uspjehom dirigirao Wagnerova *Tannhäusera* u Teatru Verdi u Trstu, a u prosincu iste godine, nakon izuzetnog uspjeha s Beethovenovim *Fidelijom* u Ciudad de Méxicu u Palacio de Bellas Artes, u povodu proslave dvjestote godišnjice neovisnosti Meksika i stote obljetnice revolucije, imenovan je tamošnjim glavnim gostujućim dirigentom te se već sljedeće sezone vratio kako bi dirigirao *Toscu* i *Cavalleriju rusticanu*. U istoj sezoni, 2011./2012., ravnao je i novom produkcijom *Aide* sa Simfonijskom orkestrom Taipei u areni Taipei na Tajvanu (u koprodukciji s Rimskom operom). Obilježavajući dvjestotu obljetnicu Wagnerova rođenja, u Palacio de Bellas Artes, dirigirao je *Ukletoga Holandeza*, što je u tamošnjem tisku ocijenjeno kao izvedba „najviših umjetničkih kvaliteta koje su se dogodile u Meksiku u posljednjih sto godina“. Godine 2012. otvorio je 41. Međunarodni festival *Cervantino* u Guanajuatu – najveći međunarodni glazbeni festival Latinske Amerike.

Dobitnik je brojnih domaćih i inozemnih nagrada i priznanja: austrijske Nagrade *Johann Joseph Fux*, za dostignuća ostvarena u kulturi Republike Austrije, Nagrade grada Graza, nagradâ *Vladimir Nazor* i *Milka Trnina*, tri nagrade *Judita* na Splitskome ljetu, tri Nagrade hrvatskog glumišta, nagradâ za životno djelo *Josip Štolcer Slavenski*, *Lovro pl. Matačić*, *Vladimir Nazor* i diskografske nagrade *Porin*, Nagrade grada Zagreba i druge.

Od 2014. do 2018. ponovno je bio ravnatelj Opere Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu, u kojoj priprema premijerne izvedbe najzahtjevnijih domaćih i stranih djela operne literature. U svojem se radu osobito zalaže za suvremenu glazbu te posebnu pozornost posvećuje hrvatskoj glazbenoj baštini.

SIMFONIJSKI ORKESTAR HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije jedan je od najstarijih europskih radijskih orkestara: izrastao je iz orkestra osnovanog 1929. godine pri tadašnjem Radio-Zagrebu, samo šest godina nakon osnutka prvog europskog radijskog orkestra. Današnji naziv nosi od 1991. godine. U početku vezan isključivo uz program, od 1942. nastupa i javno, no izravni prijenosi koncerata i snimanja ostaju sastavni dio njegova djelovanja.

Prvi javni koncertni ciklus, uz nazočnost publike i radijski prijenos, održan je u Hrvatskom glazbenom zavodu. Od tadašnjih dirigenata najčešće su dirigirali Lovro pl. Matačić, Krešimir Baranović, Boris Papandopulo, Mladen Pozajić i Dragan Gürtl, potom Friedrich Zaun, Milan Sachs, Slavko Zlatić, Ferdinand Pomykalo... U godinama nakon Drugoga svjetskog rata svoj dirigentski rad uz Orkestar ponajviše vezuju Milan Horvat, Antonio Janigro i Stjepan Šulek, a 1962. uvodi se pozicija šefa dirigenta. Šefovi dirigenti bili su Pavle Dešpalj, Krešimir Šipuš, Josef Daniel, Oskar Danon, Milan Horvat, Uroš Lajovic, Vladimir Kranjčević i Nikša Bareza. Od sezone 2015./2016. na toj je funkciji maestro Enrico Dindo.

Jedinstvenom programskom orijentacijom, u čijem je središtu kontinuirano izvođenje i poticanje nastanka djela hrvatskih autora, uz njegovanje standardnog, ali i manje poznatog repertoara, Simfonijski orkestar HRT-a profilirao se u jedno

od ključnih izvođačkih tijela u Hrvatskoj. I u vrijeme Domovinskog rata, početkom devedesetih godina 20. stoljeća, simfoničari su održali desetke koncerata na bojištima, od Osijeka, Pakraca, Lipika, Đakova, Gospića, Vinkovaca i Bošnjaka do Šibenika, Zadra, Karlovca, pa i Sarajeva. Orkestar redovito sudjeluje na festivalima i manifestacijama, kao što su Muzički biennale Zagreb, Dubrovačke ljetne igre, Osorske glazbene večeri, Glazbene večeri u Sv. Donatu, edukativni koncerti za djecu i mlade u suradnji s Hrvatskom glazbenom mladeži, natjecanja mladih glazbenika... Koncerti dugogodišnjih pretplatničkih ciklusa, samostalnog *Majstorskog ciklusa* i ciklusa u suradnji sa Zborom HRT-a – *Kanconijer*, na kojima ugošćuje vodeće hrvatske i inozemne dirigente i soliste, održavaju se u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog te se izravno prenose na Trećem programu Hrvatskoga radija i emitiraju na Trećem programu Hrvatske televizije. Velik broj audiosnimki i videosnimki pohranjuje se u arhivi HRT-a i dostupan je putem multimedijske platforme HRTi.

Među mnogim dirigentima i solistima s kojima je Orkestar surađivao bili su Igor Markevič, Franz Konwitschny, Claudio Abbado, Lorin Maazel, Zubin Mehta, Ernst Bour, Krzysztof Penderecki, André Navarra, Leonid Kogan, Henryk Szeryng, Aldo Ciccolini, Ruža Pospíš-Baldani, Dunja Vejzović, Dubravka Tomšič-Srebotnjak, Rudolf Klepač, Ivo Pogorelić, Vladimir Krpan, Mstislav Rostropovič, Maksim Fedotov, Edita Gruberova, José Carreras, Ruggero Raimondi, Barbara Hendricks, Luciano Pavarotti... U posljednjih nekoliko sezona na čelu Orkestra gostovali su primjerice Mladen Tarbuk, Aleksandar Marković, Valerij Poljanski, André de Ridder, Ivan Repušić, Johannes Kalitzke, Pascal Rophé, Stanislav Kočanovski i Ivo Lipanović, a među solistima bili su Stephen Kovacevich, Pavao Mašić, Aleksandar Madžar, Radovan Vlatković, Martina Filjak, Aleksandar Buzlov, Ivana Bilić, Gordan Tudor, Javor Bračić, Håkan Hardenberger, Roman Simović, Andrea Lucchesini, Aljoša Jurinić, Leon Košavić, Goran Flipec, Monika Leskovar, Mischa Maisky...

U diskografskom opusu ističu se autorski albumi hrvatskih skladatelja Stjepana Šuleka, Milka Kelemena i Mire Belamarića, serija CD-a posvećenih šefovima dirigentima Orkestra te CD *Donizetti Heroines* s Elenom Mošuc, Zborom HRT-a i maestrom Ivom Lipanovićem (Sony Classical, 2013.). Peterostruki album *Stjepan Šulek (1914. – 1986.): 8 simfonija* (HRT, Cantus, HDS, 2013.) nagrađen je diskografskom nagradom *Porin*. Izvedba *Koncerta za alt-saksofon i orkestar* Pavla Dešpalja, uz solista Gordana Tudora pod ravnanjem maestra Pavla Dešpalja, zaslužila je *Porin* 2016. u kategoriji najbolje izvedbe klasične skladbe. Među recentnim izdanjima je snimka prve hrvatske opere *Ljubav i zloba* Vatroslava Lisinskog, uz soliste, Zbor HRT-a i maestra Mladena Tarbuka (HRT, 2017.) te opere *Nikola Šubić Zrinjski* Ivana pl. Zajca pod ravnanjem Ive Lipanovića (HRT, 2019.). U povodu 80. obljetnice postojanja objavljena je monografija o djelovanju Orkestra uz dvostruki album na koji su uvrštene snimke šefova dirigenata: Milana Horvata, Krešimira Šipuš, Josefa Daniela, Pavla Dešpalja, Vladimira Kranjčevića, Oskara Danona, Uroša Lajovica i Nikše Bareze. Ove godine Simfonijski orkestar HRT-a slavi 90. obljetnicu postojanja koju je 19. rujna obilježio posebnim koncertom u sklopu svojega *Majstorskog ciklusa*. Simfonijski orkestar HRT-a dobitnik je nagrade *Judita* 59. Splitskog ljeta (2013.).

Fotografija: Domagoj Kunić

ZBOR HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE

Zbor Hrvatske radiotelevizije osnovan je 1941. godine za potrebe tadašnjeg radijskog programa. Djelujući najprije kao komorni ansambl, s vremenom je prerastao u prvi veliki profesionalni zbor u Hrvatskoj. Od početaka Zbor HRT-a, koji taj naziv nosi od 1991. godine, nastupa i samostalno i uz Simfonijski orkestar. Zbor je prvi put javno nastupio 8. rujna 1942. godine u zagrebačkoj katedrali uz tadašnji Orkestar krugovalne postaje. Bio je to ujedno prvi javni koncert ansambala radiopostaje, a dirigirao je Lovro pl. Matačić. Koncert s gotovo istim programom održali su i deset dana poslije u Hrvatskom glazbenom zavodu. I prvi samostalni javni koncert Zbor je održao u Hrvatskom glazbenom zavodu, 30. siječnja 1943. godine. U prvim godinama djelovanja repertoar Zbora oblikovali su dirigenti Mladen Pozajić, Slavko Zlatić, Dragan Gürtl i Boris Papandopulo, a taj su put nastavili šefovi dirigenti Sergije Rainis, Vladimir Kranjčević, Igor Kuljerić (čije su stvaralaštvo i dugogodišnje vodstvo ostavili snažan trag i čije su skladbe danas trajni dio repertoara Zbora) i Tonči Bilić.

Upravo na poticaj Tončija Bilića, 1998. godine pokrenut je samostalni pretplatnički ciklus *Sfumato*, u sklopu kojega su premijerno predstavljene brojne skladbe hrvatskih autora i antologijski zbornici opusi svjetske baštine. Također na inicijativu maestra Bilića, Zbor HRT-a primljen je 2016. u asocijaciju najuglednijih europskih komornih zborova *Tenso*.

Izvođači širok repertoar, u rasponu od renesansne do suvremene glazbe, *a cappella* i uz instrumentalnu pratnju, Zbor HRT-a iskazuje izuzetnu svestranost, koja mu je omogućila gostovanja diljem Europe (Rim, Moskva, Salzburg, Milano, Pariz, Venecija, Berlin, Beč) te suradnje s nizom istaknutih dirigenta 20. i 21. stoljeća, među kojima su Lovro pl. Matačić, Milan Horvat, Pavle Dešpalj, Nikša Barezua, Vladimir Kranjčević, Claudio Abbado, Lorin Maazel, Igor Markevič, Valerij Poljanski, Niels Schwegendiek i Martina Batič, te s mnogim solistima svjetskoga glasa.

Zbor HRT-a dobitnik je niza diskografskih nagrada *Porin* i Diplome *Milka Trnina* Hrvatskoga društva glazbenih umjetnika za izuzetne umjetničke dosege u 2004. godini na temelju izvedbe *Hrvatske mise* Borisa Papandopula.

Diskografska ostvarenja ansambla čine hvaljena i nagrađivana izdanja, među kojima su *Boris Papandopulo: Hrvatska misa u d-molu* (Cantus, HDS, HRT, 2004.), *Kako jelen vrilo traži* (Orfej, HRT, 2006.), *Hrvatska božićna priča* (Cantus, 2011.), *Hrvatska glazba na Riva dei Schiavoni* (Cantus, HDS, HRT, 2012.), trostruki DVD *Osorska trilogija* (Cantus, HDS, HRT, 2012.), *Donizetti Heroines* (Sony Classical, 2013.), *Ivan Zajc: Noćni čar* (HRT, 2014.), *Boris Papandopulo: Muka Gospodina našega Isukrsta (po Ivanu)* (HRT, 2015.), *Vinko Jelić: Audivi vocem* (HRT, 2016.), *Vatroslav Lisinski: Ljubav i zloba* (HRT, 2017.), *Ivan pl. Zajc: Nikola Šubić Zrinski* (HRT, 2018.) te božićni CD *Mir, zlato, tamjan* (HRT, 2018.). Od sezone 2017./2018. Zbor predvodi šef dirigent Tomislav Fačini.

Fotografija: Domagoj Kunic

Sopranistica **Ivana Lazar** diplomirala je 2001. na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (u klasi prof. Mire Zidarić-Orešković), magistrirala u klasi Lidije Horvat-Dunjko, a usavršavala se kod Dunje Vejzović, Konrada Richtera i Olivere Miljaković. Na glazbenoj sceni prisutna je kao vrsna tumačiteljica glazbe baroka, pretklasike i klasike. Djelovala je kao članica Hrvatskoga baroknog ansambla te je suosnivačica ansambla Camerata Garestin. Opernu karijeru počinje, nakon diplome, u HNK-u Zagreb, gdje uspješno ostvaruje niz velikih koloraturnih uloga, nastupa s mnogim uglednim orkestrima i ansamblima u zemlji i inozemstvu, a nekoliko je sezona solistica i ansambla Le Parlement de Musique (Strasbourg). Stalna je članica Opere HNK-a Zagreb. Nagrade je počela primati još kao najbolja diplomantica (Nagrada *Marija Borčić*), a nastavila diplomom Natjecanja *Darko Lukić* te Nagradom *Milka Trnina*; dvostruka je laureatkinja Nagrade *Jurica Murai* za najbolju interpretaciju na Varaždinskim baroknim večerima, a na kraju prošle sezone u svojem matičnom kazalištu primila je Nagradu *Marijana Radev* za najbolje operno ostvarenje sezone.

Sopranistica **Anabela Barić** diplomirala je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (u klasi prof. Giorgia Suriana) te antičku arheologiju na zagrebačkom Filozofskom fakultetu. Nastupa s vokalnim ansamblom Antiphonus, Hrvatskim baroknim ansamblom te Zborom HRT-a, a u veljači 2016. službeno je debitirala u HNK-u Zagreb. Sudjeluje na međunarodnim pjevačkim natjecanjima uz uspješne plasmane, a 2018. osvojila je nagradu na natjecanju *Premio Fatima Terzo* koja joj je omogućila koncerte u Italiji. Nastupa i solistički na ljetnim festivalima u Hrvatskoj.

Sopranistica **Marta Schwaiger** pjevanje je počela učiti kod prof. Darije Hreljanović, a studij nastavila u Beču, gdje je diplomirala (u klasi prof. Roberta Fontanea). Usavršavala se na brojnim tečajevima u inozemstvu, a svoj koncertni i operni repertoar izrađuje pod mentorstvom Ivane Lazar. Nastupala je kao solistica u izvedbama suvremene glazbe (Srećko Bradić, *Rekvijem*; Fausto Romitelli *Index of Metals*), a u HNK-u Zagreb debitirala je 2017. godine. Prošle je godine objavila CD *play Bach*. Završila je u Beču i studij prevodilaštva; prevodi njemačke i ruske drame za Hrvatski radio i za kazališta.

Mezzosopranistica **Ivana Sribljan** nakon studija teorije glazbe završava studij pjevanja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (u klasi prof. Vlatke Oršanić). Debitirala je u HNK-u u Zagrebu 2010. godine. U HNK-u u Osijeku prvi je put nastupila 2013., a u HNK-u u Splitu 2014. godine. Od iste je godine članica solističkog ansambla Opere HNK-a Ivana pl. Zajca u Rijeci. Na njezinu su opernom repertoaru brojne uloge; uz to njeguje koncertni repertoar i izvodi suvremenu glazbu. Nastupa s domaćim i inozemnim uglednim ansamblima te nastupa na najvažnijim hrvatskim festivalima, kao i na gostovanjima u inozemstvu. U Finskoj je u Jyväskylä Oopperan pjevala u naslovnoj ulozi u rasprodanim izvedbama Bizetove opere *Carmen*, koju je ljetos ostvarila uspješno u pulskoj Areni. Osvajala je brojne nagrade na međunarodnim natjecanjima.

Tenor **Domagoj Dorotić** glazbeno obrazovanje počinje kao trubač, a pjevanje je diplomirao na Muzičkoj akademiji u Zagrebu 2008. godine (u klasi prof. Vlatke Oršanić). U HNK-u Zagreb postaje solist Opere 2010. godine i ostvaruje niz zapaženih uloga, uz nastupe i u HNK-u Split. Nastupa i na inozemnim pozornicama (Litavska nacionalna opera, Riga). U Operi HNK-a Osijek u angažmanu je od 2015. godine u statusu prvaka Opere. Ondje nastupa, među ostalim, u naslovnoj ulozi u operi *Porin* Vatroslava Lisinskog. Nastupa često i koncertno, surađujući s istaknutim ansamblima i dirigentima u produkcijama velikih oratorijskih partitura. Sudjelovao je u ostvarenju snimke nagrađenog diskografskog izdanja opere *Ljubav i zloba* Vatroslava Lisinskog u ulozi Vukosava te na (također nagrađenom) nosaču zvuka opere *Nikola Šubić Zrinjski* Ivana pl. Zajca u ulozi Lovre Juranića. Nagrade je počeo primati još za studija; ističu se Rektorova nagrada, Nagrada hrvatskog glumišta, Nagrada *Ante Marušić* HNK-a Split, Nagrada *Vladimir Ruždjak* HNK-a Zagreb.

Tenor **Ladislav Vrgoč** studirao je pjevanje u klasi prof. Marije Borčić, a diplomirao je 1999. (u klasi prof. Zdenke Žabčić Hesyky). Poslijediplomsko usavršavanje opernog pjevanja u Stuttgartu (u klasi prof. Brucea Abela i prof. Stephana Schmidta) završava 2002., a iste godine poslijediplomski studij *Lieda* (u klasi prof. Konrada Richtera). Usavršava se i u New Yorku. Nastupao je na svim pozornicama u Hrvatskoj. Nastupa i u inozemstvu, i to u opernim produkcijama, ali i s koncertnim repertoarom. U stalnom je angažmanu u HNK-u Osijek od 2004. godine, a od 2010. u statusu prvaka Opere. Snimao je za nakladničke kuće Croatia Records, Aquarius Records i SWR Stuttgart. Od 2011. je umjetnički suradnik na Umjetničkoj akademiji Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku te je umjetnički ravnatelj festivala *Klasika na Košljunu*. Dobitnik je Rektorove i Dekanove nagrade; bio je finalist natjecanja HNK-a Zagreb – *Vero Vision* 2005. godine.

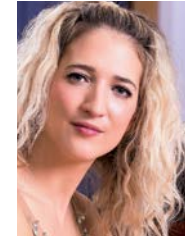
Bariton **Ljubomir Puškarić** od 2006. počinje nastupati u HNK-u Zagreb, a 2007. ostvaruje kreaciju Figara u glavnoj ulozi, koju iduće godine ostvaruje i u HNK-u Ivan pl. Zajc u Rijeci. Nakon privatnih poduka kod prof. Darije Hreljanović i prof. Vitomira Marofa, 2008. počinje usavršavanje na Sveučilištu *Indiana* u Bloomingtonu, gdje je 2010. diplomirao (u klasi prof. Roberta Harrisona). Uspješno nastupa u to vrijeme u Sjedinjenim Američkim Državama (Cincinnati, Seattle, Chicago), a potom u Hamburgu i Rimu. Od povratka s usavršavanja nastupa u Operi HNK-a u Zagrebu, gdje postaje članom ansambla 2015. te surađuje sa svim hrvatskim narodnim kazalištima, i kao solist u naše orkestre. Sudjelovao je u izvedbi i snimanju opere *Nikola Šubić Zrinjski* Ivana pl. Zajca u naslovnoj ulozi, a za CPO snimio je glavnu ulogu u operi *Povratak mornara* Franza von Suppea. S Bavarskim radijskim orkestrom nastupa u Durufléovu *Rekvijemu* pod ravnanjem Ivana Repušića (uz snimanje) te (također pod Repušićevim ravnanjem) ove godine u koncertnoj izvedbi opere *Ero s onoga svijeta* Jakova Gotovca u Münchenu, koja će biti objavljena za CPO. Nagrade počinje osvajati 2010. godine (Maribor); dobitnik je Nagrade *Milka Trnina*, Nagrade hrvatskog glumišta, Nagrade *Vladimir Ruždjak* HNK-a Zagreb, Nagrade *Ante Marušić* HNK-a Split te *Mladi glazbenik godine* Zagrebačke filharmonije.

Bas **Ivica Čikeš** glazbeno školovanje ostvaruje na splitskom odjelu Muzičke akademije u Zagrebu (prof. Cynthia Hansell-Bakić), a potom se usavršava u Rimu i Parmi. Debitirao je 1989. u Mozartovu *Rekvijemu*, a 1992. u opernoj produkciji *Traviate*. Pjeva raznovrstan repertoar u opernim kućama u Hrvatskoj, a uspješno je nastupao i u inozemstvu (Bologna, New York, Sofija i drugdje). Ističe se u ulogama hrvatskoga opernog repertoara (Jakov Gotovac, Ivo Tijardović, Josip Hatze, Ivo Brkanović), pa tako i Sveslava u operi *Porin* Vatroslava Lisinskog. Sudjelovao je u praizdvedbama opera Frane Paraća *Judita* i *Casanova* u Istri Alfija Kabilja, također nastupajući u koncertnim produkcijama. Sudjelovao je ove godine u koncertnoj izvedbi opere *Ero s onoga svijeta* u Münchenu pod ravnanjem Ivana Repušića, koja će biti objavljena na nosaču zvuka za CPO, a njegovo tumačenje Sulejmana u operi *Nikola Šubić Zrinjski* Ivana pl. Zajca dio je nagrađene snimke diskografskog ostvarenja (HRT). Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja: Nagrade hrvatskog glumišta, nagradâ *Ante Marušić* HNK-a Split, *Milan Pichler* HNK-a Ivan pl. Zajc Rijeka, *Judita* Splitskog ljeta, *Milka Trnina*, *Vladimir Ruždjak* HNK-a Zagreb. Ima status nacionalnog opernog prvaka; u dva je mandata bio ravnatelj Opere HNK-a Split.

Pijanistica **Zrinka Ivančić Cikojević** diplomirala je i magistrirala na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (u klasi Damira Sekošana, magisterij u klasi prof. Vladimira Krpana) te se usavršavala u Italiji (prof. Franco Scala). Solistički nastupa uz hrvatske ansamble i orkestre, a profilirala se i kao vrsna komorna glazbenica, surađujući s domaćim i inozemnim solistima. Dobitnica je Rektorove nagrade, nagradâ *Ferdo Livadić* i *Darko Lukić* te nagrada na međunarodnim natjecanjima u Moncalieriju u San Bartolomeu. Snimala je za HRT i za Croatia Records. Viša je umjetnička suradnica na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

Slavko Juraga rođen je u Umagu 10. studenoga 1959. godine. Na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu diplomirao 1982. godine. Nakon diplome angažiran je u Gradskom kazalištu Trešnja, a od 1999. član je ansambla Drame Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu. Ostvario je, osim kazališnih, i brojne televizijske i filmske uloge.

Nikša Kušelj rođen je 15. listopada 1971. u Dubrovniku. Diplomirao je na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu u klasi profesora Izeta Hajdarhodžića. Debitirao je u HNK u Zagrebu u ulozi Iva Ledinića godine 1996. Član je Drame Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu od 2006. godine. Glumio je u brojnim TV šouima, TV serijama i filmovima.

VATROSLAV LISINSKI.

Upišete li **Vatroslav Lisinski** u internetski pretraživač, najprije će vam se pokazati **što** je Vatroslav Lisinski, a tek se nakon toga može naći **tko** je bio Vatroslav Lisinski. I dok je *Vatroslav Lisinski* kao dvorana nezaobilazni dio glazbenog i kulturnog života Zagreba, zagrebački skladatelj i njegovi tragovi nisu uvijek (bili) jasni i (pre)poznati. Rođen iste godine kao britanska kraljica Victoria i njezin suprug Albert, ili pijanistica i skladateljica Clara Schumann, te američki pjesnik Walt Whitman i francuski fizičar Jean-Bernard-Léon Foucault, skladatelj Lisinski nije do izgradnje “palače glazbe” u Zagrebu (1973.) imao neki vidljiviji trag u svojem gradu. Kraljevski par Victoria i Albert imenom su uresili jedan od najljepših muzeja u Londonu, Clara Schumann bila je u „optjecaju” na novčanici od sto njemačkih maraka, a naš je umjetnik bio glavni junak istoimenog filma Oktavijana Miletića, koji je o skladatelju prve hrvatske opere ostvario prvi hrvatski dugometražni film (1944.). Još u 19. stoljeću Lisinski je bio prvi skladatelj koji je u Zagrebu dobio svoju ulicu, doduše malu – ona je bila 1933. preimenovana u Stankovićevu (u čijem je kazalištu bila praižvedena opera *Ljubav i zloba*). Ipak je poslije ulica bila vraćena i Lisinski se s Peščenice (na koju je bio premješten) vratio na Gornji grad. Prije pedeset godina, uz obljetnicu rođenja, Lisinski je dobio i svoje mjesto među ružama na raskrižju Mlinarske i Jurjevske uz poprsje Vanje Radauša, a nekoliko godina prije toga muzikolog Lovro Županović dovršava opsežnu biografiju o Lisinskom koja će biti objavljena također 1969., kao i izbor njegovih djela. Županovićeva knjiga *Vatroslav Lisinski: Život-djelo-značenje* donijela je do sada nenadmašenu objedinjenu znanstvenu obradu Lisinskijeva života i rada, dok je prije deset godina nastao doktorski rad o društvenom, političkom i ideologijskom kontekstu stvaralaštva Vatroslava Lisinskog na području zborne glazbe, a zanimljiv je i rad o glazbi u NDH na primjeru recepcije i izvedaba glazbe Lisinskog i Zajca (objavljen 2009.). Svi važni glazbeni leksikoni (poput Grove Dictionary, MGG i drugih) donose bilješku o Lisinskom, ističući da se radi o najtalentiranijem i najvažnijem hrvatskom skladatelju prve polovice 19. stoljeća. Glazbenim signalom iz opere, ali i imenom Porin, u glazbenom životu prisutna je već 25 godina diskografska nagrada koja objedinjava sve žanrove, a od 1970. Hrvatsko društvo skladatelja dodjeljuje Nagradu *Vatroslav Lisinski* za promicanje hrvatske glazbe.

Uz aktualnu dvjestotu obljetnicu rođenja možemo biti ponosni na činjenicu što su obje njegove opere objavljene u novim izdanjima partitura (Muzički informativni centar Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog) te da je prva, *Ljubav i zloba*, uz koncertnu izvedbu dobila i bogato opremljeno diskografsko izdanje, kakvo će uskoro imati i opera *Porin*, koncertno izvedena u ožujku ove godine. Obljetnica je ponukala umjetnike i programatore koncerata da se njegov opus uvrsti na rasporede, a Zbor HRT-a prošle je godine ostvario koncert biranih zborova i popijevaka, uz vrhunske umjetnike Renatu Pokupić i Krešimira Stražanca (u listopadu se očekuje predstavljanje diskografskog zapisa). Ime Vatroslava Lisinskog ponosno nose glazbene škole u Zagrebu i Bjelovaru, a njegovo je posljednje počivalište u takozvanom Ilirskom paviljonu u južnim arkadama zagrebačkog Mirogoja, uz reljef njegova lika koji je potpisan kao „Vratoslav” (!?). U listopadu ove godine održava se u Zagrebu međunarodni simpozij koji će uključiti i teme vezane uz Vatroslava Lisinskog, pa će se uz otvorenje izložbe o Lisinskome doznati više o vremenu ilirskoga pokreta, detaljima povijesnih istraživanja njegova života i rada, o njegovu imenu u urbanoj toponimiji gradova Hrvatske, „tko je napisao operu *Ljubav i zloba*”, te druge pojedinosti kojima se muzikološka i kulturološka istraživanja usredotočuju na važno razdoblje naše glazbene i opće povijesti. Lisinski je bio suvremenik važnog razdoblja u hrvatskoj i europskoj povijesti, a njegov je kratki život od nepunih 35

godina ostao biljeg i tragičnog usuda, bez obzira na status skladatelja prve hrvatske opere. Prvi je o njemu još u 19. stoljeću monografiju napisao Franjo Ksaver Kuhač, a prvu romansiranu biografiju njegova pranećakinja Antonija Kassowitz-Cvijić uz stotu obljetnicu rođenja, dok je prije deset godina objavljen zanimljiv roman Stanka Rozgaja *Mladi Lisinski* (2008.).

Rođen u obitelji Zagrepčanke Ane (rođene Kovačić) i Andrije Fuxa (doseljenika iz Dolenjskih Toplica) kao Ignatius Fux (Fuchs) i kršten u crkvi svetoga Marka 8. srpnja 1819. godine, **Vatroslav Lisinski** već se otprilike četrdesetih godina 19. stoljeća počinje koristiti pohrvaćenim imenom koje službeno mijenja 1850. godine. Kuća u kojoj je rođen više ne postoji, ali je na današnjoj kući u Ilici na broju 37 postavljena spomen-ploča o stotoj obljetnici njegova rođenja. Kao gimnazijalac počinje učiti glazbu, a povezuje se i s ključnim osobama tadašnjega kulturnog života, ponajviše s Albertom Ognjanom Štrigom koji je na Lisinskoga sudbinski utjecao. Uz studij filozofije i prava na Kraljevskoj akademiji znanosti, Lisinski (nakon privatnog učenja kod Jurja Sojke) počinje učiti kod svojega najvažnijeg učitelja Georga (Jurja) Karla Wisnera von Morgensterna, a aktivan je i u novome društvu rodoljubne mladeži *Prvo ilirsko glazbeno društvo* koje sam i vodi te za njih harmonizira i instrumentira uglavnom narodne napjeve, pa ih s društvom i uvježbava, stječući i praktična iskustva. Za posebnu priliku – svečani doček Ljudevita Gaja – Lisinski sklada prigodni zbor *Iz Zagorja od prastara* i time na svoj 23. rođendan doživljava prve uspjehe i pohvale. Ta je budnica s tekstom *Prosto zrakom ptica leti* postala vrlo omiljena, a Lisinski (uz svoj posao bilježnika Banskog stola) nastavlja skladati uglavnom pod utjecajem narodog melosa, dok se i u tisku spominju njegovi radovi i uspjesi u skladanju. U to vrijeme stižu i vijesti o glazbi u Rusiji, i to će potaknuti Alberta Štrigu na ideju o stvaranju prve hrvatske opere, gledajući upravo u Lisinskom „jedinog mogućeg ostvaritelja svoje zamisli“, a sam je počeo smišljati libreto, no naposljetku ga je prepustio Janku Caru. *Uzajamna vruća ljubav* bio je prvi radni naslov ljubavnoga zapleta, ali je poslije Dimitrija Demeter libreto preradio i radnju prebacio u 16. stoljeće te dao naslov *Ljubav i zloba*. Uz rad na operi, izvode se ulomci, odnosno arije, što podupire i tadašnji tisak. A na dan praizvedbe, 28. ožujka 1846. godine, o tome se piše i u novinama u Parizu i Beču. U mjesec dana opera je izvedena čak sedam puta (posljednji je put izvedena „isključivo u korist siromaha“). Glavne su uloge pjevali Kamilo Wiesner-Livadić (sin skladatelja Ferde), grofica Sidonija Rubido-Erdödy, Franjo Stöger-Stazić, Albert Štriga, Ljudevit Pichler i Franjo Wisner-Morgenstern (sin Lisinskijeva učitelja). Nakon uspjeha s operom, Lisinski će upoznati mladu Hedvigu Baan, obrazovanu djevojku koja je učila i glazbu (čak i ponešto skladala), a njihov će jidinstven odnos koji nikad nisu okrunili brakom utjecati i na tematiku nekih njegovih solo popijevaka, što Županović čita kao svojevrсни „intimni dnevnik“. Na krilima uspjeha opere *Ljubav i zloba*, Albert Štriga ima novu zamisao - da pošalje Lisinskog u Prag na studij glazbe, a prije toga ostvaruje turneju po Srbiji.

U Pragu se Lisinski nije uspio upisati redovito na Konzervatorij jer mu je već bilo 28 godina, pa je privatno učio kod uglednih profesora Jana Bedřicha Kittla (inače ravnatelja Konzervatorija) i Karela Františka Pitscha. U tom razdoblju (1847. – 1850.) nastaju neka od njegovih najljepših ostvarenja, poput orkestralne idile *Večer*. U pismu sestri godine 1948. među ostalim piše: „Živim za glazbu; unatoč mjesečnih 50 forinti živim osudno... stan, maestro, kazalište... potroše sve...“ Spominje nerede u Pragu, ali i završetak orkestralne skladbe koja se sviđela profesor. Iduće godine umire mu sestra Marija i on piše majci dirljivo pismo u kojem izražava i vlastitu

novu snagu: „Opeta se ćutim silna, opeta radim, da cilj dospiem života.“ I tada će napisati poznatih *Šest mazurki*, uvertiru *Bellona* i polovicu nove opere *Porin* te zbor *Na Krkonošich*, a na kraju „prauško razdoblja“ antologijsku popijevku *Ribar*. Godine 1950. u Pragu se uspješno izvodi *Der Abend*, odnosno orkestralna idila *Večer*, i o tome Lisinski nosi u Zagreb i posebno potvrdu, također uz Kittlove riječi da je „... pokazao znamenit talent za skladanje (posebno u orkestralnom slogu), što uz njegovu veliku marljivost i hvalevrijednu ustrajnost u potpunoj mjeri zaslužuje živo priznanje u njegovoj domovini i osiguranje njegove budućnosti.“

Povratak u Zagreb uz dovršetak opere *Porin* (na samom početku 1851., praizvedba u Hrvatskom narodnom kazalištu tek 1897.) donosi mu razočaranja. Uz narušeno zdravlje, ne ispunjavaju se očekivanja da će dobiti mjesto na glazbenoj školi Musikvereina. Privatne diplome nisu bile dovoljne za takvo zaposlenje pa preuzima neplaćeno mjesto nadzornika, uključujući se ipak u glazbeni život, i kako je u jednim novinama bilo napisano: „... bit će mučan posao pribaviti si područje“. Koncerti, odnosno „glazbene priredbe“, koje je organizirao Lisinski nemaju onaj zamah koji bi on priželjkivao, a financijska nesigurnost mu ne dopušta da sa svojom zaručnicom Hedvigom Baan ostvari brak. Odnos s Musikvereinom se zaoštrava, djelomičnu pomoć pruža mu barunica Jelačić, a Lisinski se u nekim pismima izražava ironično s obzirom na svoj nepovoljan položaj. Naposljetku, nakon raskida sa školom, odlučuje vratiti se u službu kod Banskog stola, pišući „najpokorniju prošnju“ banu Jelačiću. I otada, od travnja 1853. godine, prekida s glazbom. Razbolijevši se i u nevolji tražeći novac, u zalog daje partituru *Ljubavi i zlobe* da bi mogao platiti liječenje. Iako mu je odobrena novčana pomoć, 31. svibnja 1854. godine Vatroslav Lisinski umire. Na pogrebu je bilo malo okupljenih. Otpjevan je zbor koji je Lisinski skladao prije smrti, ali je izgubljen. „Izgubljen“ je bio i sâm Lisinski kad mu je na molbu da postane kotarski bilježnik, negativno rješenje poslano tek nakon njegove smrti i vraćeno pošiljatelju s oznakom „Nepoznat“, o čemu je pisao August Šenoa. Tragični kraj mladoga čovjeka, koji je u jedanaest godina skladanja ostavio opus od gotovo 150 djela, može se tumačiti kao splet nepovoljnih okolnosti, no činjenica je da mu je druga opera *Porin* praizvedena nakon smrti, te da je njegov (isprva bliski) prijatelj i poticatelj Albert Štriga držao njegove partiture 40 godina, a vjerna mu zaručnica Hedviga Baan spalila sve spise tri godine nakon njegove smrti. Ipak, Franjo Kuhač je svojom monografskom knjigom o Lisinskom pokrenuo revalorizaciju njegova opusa potkraj 19. stoljeća. Šenoa 1879. godine piše u *Viencu*: „Ja ga nekako pamtim iz svoga djetinstva. Bijaše čovjek omalen, na jednu nogu hrom, te je vazda morao nositi štake. Lice mu bijaše dugoljasto, žutkasto-bliedo, kosu je imao dugu, gladku, bradu je imao španjolsku. Znam, da ga jedanput vidjeh u Opatičkoj ulici. Imao je na sebi surku, cilindar i biele pantalone. Rekoše mi, da je taj čovjek sastavio hrvatsku operu.“

A jedan je novinski napis ovako sažeo priču o Lisinskome:

„Ime Fuchs promijeni u Lisinski. Najveći mu prijatelj bijaše njegov drug Albert Štriga. Ovaj je na njega djelovao za cijeloga njegova života. Taj u njem neprestano njetio živu vatru ljubavi za hrvatsku pjesmu. To je darovitomu Vatroslavu osobito godilo, te je uglazbio mnoge hrvatske pjesme, a i dvije hrvatske opere. Tek nedavno se pjevala prvi put u našem kazalištu njegova opera 'Porin'. Kad je slušaš, čine ti se ti napjevi tako poznati, kao da si čarobne te zvukove slušao jošte u kolijevci, na majčinom krilu, u hrvatskom kolu ili na hrvatskim gorama. – God. 1850. došao je Lisinski iz Praga sa svojih nauka u Hrvatsku. Ovdje više nije bilo ni traga ushitsu za narodne stvari. Slabo je tko mario za hrvatske umjetnike. I Lisinski klonu. Bio bi od glada umro da nije

u zdvojnosti primio neznantu službicu kod suda. Pogaženim duhom živio još neko vrijeme. G. 1854. shrva ga ljuta bolest u grob. Kod njegova sprovoda pjevala su četiri prijatelja njegova žalostinsku pjesmu što si je sam ukajdio sluteći svoju skorbu smrt. – Danas počivaju njegovi smrtni ostanci u ilirskoj arkadi na centralnome zagreb. groblju, a njegove se žive pjesme ore diljem cijele hrvatske nam domovine.“

I kako piše jedan komentar „u manje od deset godina Lisinski je prešao doista nevjerovjatan put od glazbenog naučnika i ‘ishitrioca’ prigodnih budnica i davorija do skladatelja cjelovite i zaokružene cjelovečernje opere. Sagledavajući taj put iz današnje perspektive, ne možemo se ne složiti s mišlju da je on svojom glazbom mnogo više učinio nego što su mu okolnosti omogućile, ali upravo je zato i ostvario mnogo manje od onoga što mu je talent obećavao“. A u svojoj već spomenutoj nezamjenjivoj knjizi, prije pedeset godina, akademik Lovro Županović tvrdi da „izlazi da je Lisinski ne samo autentičan predstavnik hrvatske glazbene romantike prve polovine 19. stoljeća nego i stvaralac koji dijelom svoga opusa nalazi svoje mjesto među tadašnjim evropskim skladateljima“.

Vatroslav Lisinski smatra se utemeljiteljem moderne hrvatske opere, solo pjesme, zbarske i orkestralne glazbe, kako navode sve enciklopedijske bilješke. Autor prvih dviju hrvatskih opera važan je i kao prvi operni skladatelj nakon Glinke u slavenskome svijetu.

* * *

Ilirima za tenor solo i muški zbor *a cappella*, bio je prvi pravi višeglasni rodoljubni muški zbor nastao 1842. godine. Tekst je napisao preporodni pjesnik Antun Nemčić. Zanimljivost skladbe su povremeni disonantni susreti solista i zbora, što primjećuje i Kuhač, ali prigovarajući tome. „Il je možno, il nemožno, samo napried, samo složno“, tekst je koji nudi karakter koračnice.

Godine 1846. Lisinski je skladao svoja dva remek-djela na području umjetničke popijevke na hrvatske stihove: *Prosjak* i **Miruj, miruj, srce moje!**. Izražajnu melodiku i dramatski naboj ističe akademikinja Koraljka Kos, a *Miruj, miruj* je prvo uglazbljenje stihova Petra Preradovića. Županović upozorava da je postignuto izrazito jedinstvo riječi i tona, čime se izražava pritajena bol i resignacija. **Djevojkina proljeća**, također na Preradovićeve stihove, pastoralna je vinjeta nastala 1851. godine.

U godini praizvedbe opere *Ljubav i zloba*, odnosno 1846., nastaju i dvije balade **Der Zufluchtsort** (*Utočište*) i **Die Botschaft** (*Poruka*) na njemačke stihove koje je sastavio sâm Lisinski. *Utočište* govori o ubogom siromahu koji luta i prosi, sve dok mu neki starac ne pruži utočište; to je zapravo smrt, u kojoj će naći „vjekovječni mir“. Nameće se usporedba sa Schubertovom baladom *Der Erlkönig* u dramaturgiji i dramatisaciji likova. *Poruka*, pak, jest poruka njegovoj ljubljenoj Hedvigi Baan, poglavito na samom kraju, kad se skladatelj pita hoće li mu draga uzvratiti poljubac i pozdrav.

Skladbe **Pjesan potlam nauka** za dva soprana i orkestar, na tekst Ivana Filipovića, i **Veselje mladosti**, na tekst Petra Preradovića, za ženski zbor i orkestar, nastale su 1852. godine. Županović ih smatra malim, nepretencioznim dvodijelnim pjesmama. Zanimljivo je da se obje skladbe u njegovoj knjizi navode kao „dječiji“ zborovi.

Ona i moja unutarnjost za glas i orkestar, mali je *dramolet* o previranju između osjećaja i razuma, datiran 1842. godine, na tekst Ivana Kukuljevića Sakcinskog.

Jedino zbarsko djelo na češki tekst Jaroslava Picka **Na Krkonošich** (*Na Krkonošama*), u čast Češke, nastalo je dakako u Pragu 1849. godine. Opisuje sve ljepote češke zemlje, između ostaloga i planine Krkonoše, koje se protežu uzduž češke i poljske granice.

Iste godine nastaje i njegova peta uvertira s naslovom **Bellona**, jedan od vrhunaca orkestralnog stvaralaštva (uz uvertiru operi *Porin*, prema Županoviću). Odluku je se bogatstvom izražajnih sredstava, posebno u pogledu programskoga raspoloženja skladbe u herojskom, uzbuđujućem, prkosnom i optimističkom duhu.

Sljedeća uvertira nastala je 1851., označena tek brojkom 6 i bez posebnoga naslova, odražava posve drukčiju atmosferu pastoralnoga karaktera, profinjene liričnosti i dramaturgije.

Julien-Polka napisana je za glasovir 1846. godine, a pretpostavlja se da je orkestralna verzija iz 1851. godine.

Operni prvijenac u dva čina Vatroslava Lisinskog **Ljubav i zloba** (pisan od 1843. do 1845., praizveden 1846.) nastao je na poticaj Alberta Štrige, čiji je početni rad na libretu preuzeo Janko Car, a konačni oblik ljubavnome zapletu dao je Dimitrija Demeter. Radnja je smještena u početak 16. stoljeća. Ljubavni trokut nosi glavna junakinja Ljubica koja je zaljubljena u mladog Obrena, iako je njezin otac, knez Velimir, obećao dati njezinu ruku plemiću Vukosavu, čija je zloća (zloba) izvor drame i okršaja. Skraćeni uvid u operu slušamo u ulomcima koji ilustriraju sam početak opere (zbor vrtlara i arija Ljubice koja u vrtu pjeva o svojoj sudbini), dok je iz drugoga čina to Obrenova arija (kojom promišlja o svojoj nesretnoj sudbini i spominje smrt) te sam kraj opere, u kojem će se razriješiti sukob i svi će zapjevati završnu molitvu zahvale Bogu koji „Ljubav (koj) svedj branio jesi. Tvoja milost čini sada, ljubav zlobu da nadvlada.“

Priređivač nedavno objavljene partiture opere, skladatelj i dirigent Mladen Tarbuk (koji je ostvario i studijsko diskografsko ostvarenje snimke opere), u zaključku opsežne analize partiture, rukopisa i svih značajki, daje pozitivnu ocjenu djelu, za razliku od stroge kritike koju nalazimo u knjizi Lovre Županovića, ali otvara dvojbu o autorstvu – pa naslućuje da bi bilo „opravdano tvrditi da su skladatelji u jednakoj mjeri Vatroslav Lisinski i Georg Karl Wisner von Morgenstern“.

Još jedan ljubavni trokut obilježava i drugu Lisinskijevu operu, vitešku operu u pet činova, i opet na libreto („junački igrospejv“) Dimitrije Demetera. **Porin** je i povijesna drama o sukobima nakon pobjede Franaka nad Hrvatima, a naslovni junak je plemić koji se odbija pokoriti. U njega je zaljubljena sestra franakoga vođe, Irmengarda, koja mu nesebično pomaže, iako je on u ljubavi sa Zorkom, kćeri Ljudevita Posavskog, koja živi s djedom Sveslavom. Na kraju će Hrvati pobijediti Franke, a tragična sudbina čeka Irmengardu koja se ubija. Ulomci nam donose antologijske stranice opere, među kojima se uvijek ističe lirski eterični zbor Hrvatica: „Sva se bieli opet gora / već pomoli glavu zora / pobjegoše noćne tmine / nij' daleko svietli dan / Kad se vraća sve na svietu / svjetlost tjera tamu kletu / zašto i slobod da ne sine / u Hrvata opet stan? / Ne, ne, Bog je pun dobrote / Vratiti će, što nam ote!“ Drukčija je ugodajnost zbora

Hrvatica kad pjevaju o Porinovoj pobjedi, a ovaj nam izbor donosi i dvije ponajljepše arije. Porinova romanca *Zorko moja, Zorko mila* objavljena je 1897. kao zasebna arija, a molitvom Bogu Sveslav traži pomoć: „Strogi oče, na nebesi' / odlučio ako jesi / da sloboda vjek ne sine / vrhu ove pokrajine / bar usliši molbu tu / Milostivan, Bože, budi.“ Opera je praizvedena 43 godine nakon skladateljeve smrti: zahvaljujući Stjepanu Miletiću, tadašnjem intendantu Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, stvoreni su uvjeti za konačnu praizvedbu, i to uz intervencije u partituri dirigenta i tadašnjeg ravnatelja opere Nikole Fallera. Premijera je upriličena 2. listopada 1897., a već su se tada izdvojile omiljene točke poput *Zbora Hrvatica*, Porinove romance i Sveslavove arije, dok je opera poslije donekle zaživjela na repertoarima naših kazališta ili na ljetnim festivalima, ali uvijek u skraćivanim verzijama.

Partitura je, unatoč nedostacima, pokazatelj Lisinskijeve iznimne nadarenosti koja je u vrijeme nastanka opere bila tek na pragu procvata, što upućuje na to da bi „godine rada i iskustva uz idealne uvjete rada i mogućnosti suradnje s kvalitetnim interpretima skladateljevu sudbinu sigurno vodili u drugačijem pravcu“, kako u tekstu uz izdanje partiture 2011. piše muzikologinja Vjera Katalinić. To je izdanje priredio dirigent i skladatelj Zoran Juranić, a koncertna izvedba ostvarena ove godine pod ravnanjem Pavla Dešpalja imat će svoj trag u studijskoj snimci i još jednom diskografskom izdanju. *Porin* je pokazatelj iznimne nadarenosti Vatroslava Lisinskog, a Županović zaključuje da bi koncertna izvedba najbolje pokazala njegove vrijednosti: „Vidjelo bi se kako je Lisinski napisao dobru glazbu, često s izvanrednim smislom za tipično operno izražavanje.“

„Svaka nota, svaki akord, svaki oblik skladateljskog stvaralačkog postupka odražavaju prisustvo živog čovjeka sa svim njegovim problemima“, piše o ofertoriju za solo glas, zbor i orkestar (orgulje) *Cum invocarem* na tekst četvrtog Davidova psalma u svojoj već spominjanoj opsežnoj knjizi Lovro Županović, dodajući da „to isto prožima i orkestralnu partituru“ koja se vrlo rijetko izvodi. Posljednje veliko djelo Lisinskijeva opusa iz 1852. (nakon toga je napisao samo zbor koji mu je pjevan na pogrebu, ali je izgubljen) donosi svu njegovu duboku rezignaciju i osjećaj nemoći nad vlastitom sudbinom – zato koristi solistički glas, koji će, uz mješoviti zbor, biti autobiografskog nagnuća, „tražeći pomoć i podršku“ (prema Županoviću). Dubok je i snažan dojam (jednak je i u verziji uz orgulje) „što ga je jednom pokrenulo i ostvarilo pero zrele i unutrašnjim životom bogate stvaralačke ličnosti“.

Ilirima

Tekst: Antun Nemčić

Prema: *Pësmarica: sbirka I: pësme domorodne, izdane po D. R. i L. V., Zagreb 1842.*

Il je možno, il nemožno,
Samo naprëd, samo složno,
Strogo vrëme da nam prie
Slavno ime nesakrije,
Neg tëlësa celina.

S milim Bogom sve se može,
Kad se sârca bratski složë;
Al gdi gadna strast tumara,
Tamo nejma božjeg dara,
Nit ufanja k spasenju.

Zaludu se dušman gazi,
Kad u njedrih zmija plazi;
Ništ'mo dakle naše strasti,
Najsilnii pak će pasti
Stvari naše dušmanin.

Ta i za nas raste lovor,
I mi nismo baš za tovor;
A tko pozna naše čudi
Znat će da smo i mi ljudi,
Ki slobodnost ljubimo.

Nebojmo se šupljih glavah,
Odëvenih kožom lavah;
Jerbo mësec malo hajë,
Kada pseto na njeg laje
Iz duboke nizine.

Nek nas kude, što je zato,
Carv neljubi nego blago,
Dočim orao većma bliže
Prama suncu krila diže,
I nad maglom vija se.

Dok u nami sârce tuče,
Dok imamo kârvu vruče,
Neka znade dušman kleti,
Da se neda Ilir speti
U sramotne verige.

Sto dokazah, sto izgledah
Povëstica nam povëda,
Kako proti svakoj rani
Vazda Ilir vërno brani
Kralja, dom i slobodu.

Smârtonosnih usrëd kinah,
Ko domovnih dub planinah
Znade svaki Ilir stati,
Kod zagârme borbe sati,
Kad zazove roda čest.

Dakle hajd u ime Boga!
Nek nas vodi mila sloga,
Il je možno, il nemožno,
Samo naprëd, samo složno
K smârti, ili pobëdi!

Ljubav i zloba, izvorna opera u dva čina

Libreto: Dimitrija Demeter prema ideji Alberta Štrige

Prema: *Vatroslav Lisinski, Ljubav i zloba, izvorna opera u dva čina,*
Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog, Muzički informativni centar, Zagreb 2018.

Tebi Bože hvala, uvodni zbor vrtlara iz
1. čina

Tebi Bože hvala
tebi Bože hvala,
srjetno minu, minu dan;
tvoja smilos' dala
nami takov san,
nami takov san!

Mili, večer sve dolazi bliže, recitativ
Ljubice iz 1. čina

Mili večer sve dolazi bliže
i hladom se njegovim sve pridiže;
samo ugasi tog ne može žara,
koji bjesni sred mojih njedara.
Otac želi da dam onom ruku,
koga gledeć već osjećam,
već osjećam muku,

A da zбриšem onog iz pameti
Bez kojega ne mogu živjeti.
Mili Bože, kakva muka ti je,
Koga dužnost sa ljubavi bije!

Što sam tužna sagriješila, arija Ljubice
iz 1. čina

Što sam tužna sagriješila,
da u mojih dana zori
svu mi sreću već obori
od udesa gorka sila?

Višnji Oče, pun milosti,
ah ugasi ove plame,
preveć to je, Bože za me,
ja prepatih veće dosti!
Mili oče, pun milosti,
ah ugasi ove plame,
preveć to je, Bože, za me,
ja prepatih veće dosti!

Evo me opet posred raja moga,
recitativ Obrena iz 2. čina

Evo me opet posred raja moga,
Ah, posljedni može biti krat!
O! Tako mi milostiva Boga,
to je gore neg' smrtni sat.

Ne, nesrjetan onaj nije, kavatina
Obrena iz 2. čina

Ne, nesrjetan onaj nije,
'ladna zemlja koga krije;
tog života, opačine,
nedopiruća u grob.

Oplakujte sudbu stvora,
tužan gledat koji mora
svoje srjeće podrtine,
svog udesa jadni rob.

Ne, nesrjetan onaj nije,
'ladna zemlja koga krije;
tog života opačine,
nedopiruća u grob.

Slava tebi na nebesi', zbor s Ljubicom
iz Finala opere

Slava tebi na nebesi',
ljubav koj sved' branio jesi.
Tvoja milost čini sada
ljubav zlobu da nadvlada.

Miruj, miruj, srce moje!

Tekst: Petar Preradović

Prema: *Vatroslav Lisinski: Popijevke / Lieder*,
Spomenici hrvatske glazbene prošlosti, HAZU, Cantus, Zagreb, 2009.

Tko je, srce, u te dirnô,
Da si tako sad nemirno?
Kao pticu u zatvori
Za svijetom te želja mori:
Nij' u svijetu nebo tvoje;
Miruj, miruj, srce moje!

Ne udaraj toli jako,
Razbit možeš prsi lako:
Preslabe su, izmučene,
A da puknu bez koprene
Bile bi sve rane tvoje;
Miruj, miruj, srce moje!

Ah, stisni se u tvom kutu
I pregori želju ljutu;
Tople su ti ove grudi,
Sebični su vani ljudi:
Svaki grije srce svoje;
Miruj, miruj, srce moje!

Oj mani se svijeta, mani,
U bolesti što češ vani?
Svijet boluje vijek do vijeka,
Ni sam za se nema lijeka,
Kamo l' za bol rane tvoje;
Miruj, miruj, srce moje!

Die Botschaft / Poruka

Tekst: Vatroslav Lisinski; prepjev: August Harambašić
Prema: *Vatroslav Lisinski: Popijevke / Lieder*,
Spomenici hrvatske glazbene prošlosti, HAZU, Cantus, Zagreb, 2009.

Stille Wand'rer hemmt die Schritte,
Blickt zu mir, o haltet ein!
Nur ein Wörtchen, eine Bitte;
Klein ist sie, ja wahrlich klein!

Nur ein Gruß ist's an die Holde,
Dann ein Kuss und sonst nichts mehr!
Dies genügt der Lieb' zum Solde,
Seht die Botschaft ist nicht schwer!

Aber weh' die finstern Boten
Hören nicht und stürmen fort,
Sausen zügellos in Rotten,
Als ob's gälte jenen Ort!

Sieh! Wie schrecklich sie umschweben
Meiner Teu'ren Aufenthalt!
Habt Erbarmen, nehmt mein Leben,
Wenn der Donnerkeil erstrahlt!

Ach! Umsonst, schon zuckt die Flamme
Durch des Aethers dunkle Nacht!
Dass auf ewig euch verdamme
Gottes grosse, starke Macht!

Horch! So plötzlich, durch die Weite
Halt des Windes mächtig Wort!
Hier lasst ab! Sucht and're Beute!
Friede dieser Stätte, fort!

Doch mit starkem Zügel zähmen,
Will euch Böse ich fortan:
Nichts soll meinen Willen hemmen,
Schwingt euch jetzt hoch himmeln!

Oben teilet euch und lichtet
Dieser Gegand milde Luft.
Jene Sendung gleich verrichtet,
Sonst droht euch des Meers Gruft!

Und gejagt gleich losen Liedern
Zieh'n die Wolken aufwärts sich,
Um sich oben zu vermindern,
Sie zu grüssen inniglich.

Oj putnici, počekajte
Pogledte, o stante čas!
Moju molbu uslišajte,
Samo riječ, ja molim vas!

Nos'te pozdrav do mog zlata,
S poljupcem i to je sve!
Ljubavi mi nek je plata,
Poruka je laka, gle!

Mrki vjesnici ah
Ne slušaju, već će poč,
I pohrlit zrakom time,
Kô da žele k njojzi doć!

Gle! Kol strašno jurve kruže
Moje drage tihi dom!
Oj ne štedte mene duže,
Kada strašni bljesne grom!

Al, uzalud! Sjev već jasni
Sjevnu kroz tu tamnu noć!
Ah! Zauvijek nek vas kazni
Višnjeg Boga jaka moć!

Čuj, najednom iz daleka
Šumi silnog vjetra vir,
Dalje sad, drugi plijen vas čeka,
Ali ovom mjestu mir!

Ja ću naći uzdu bolju,
I ukrotit vas ću tad!
Tko da spriječi moju volju?
Vinite se k nebu sad!

Rastav'te se, pročistite,
Blagi zrak i predjel taj;
Poruku joj odnesite
Il u moru nađ'te kraj!

I oblaci u visinu
Hrle ko zle djece roj,
Da se gore porazplinu
Da joj kažu pozdrav moj.

Freundlich kehren sie dann wieder,
Neigen leise abwärts sich,
Und der Sonne Goldgefieder
Kränzt die Boten feierlich.

Abendglockenklänge tönen
Aus der Ferne her zu mir,
Ob die Botschaft auch wohl krönen
Gruss und Kuss, an mich von Ihr?

Pa se opet povraćaju
Kô uz kakav romon tih,
A u svjetlom sunca sjaju
Zlatan vijenac kruni njih.

Glas zvonašca čujem blaga
U večeri tihoj toj,
Ah, dal' će mi vratit draga
Poljubac i pozdrav moj?

Na Krkonoších / Na Krkonošama

Tekst: V. Jaroslav Pick; prepjev: Zvonimir Doroghy
Prema: *Vatroslav Lisinski: Zborovi*,
Izdanja Hrvatskog glazbenog zavoda, Zagreb, 1956.

Na horách milo Čechu dlíti
Proň to slast, na svou vlast
Z Krkonošů zřítí.

Ona je co slična panna
Modrým věncem obsypaná,
Zlibezných ji tváři
Ranní slunce září.

Z ústji rájský zpěv se line,
A ten v dálné kraje plyne,
Že i na horách
V sněhu prostorách
Provolává skála: háj!
Česká země krásný ráj!

Gora čar srce Čeha bodri,
Divna slast, češki raj,
Kada on s Krkonoša motri.

Češka kano djeva mlada
Vijencem glavu kiti rada,
Ljupko na nju gleda
Rano sunce s neba.

S usta tad mu pjev se vine,
Čiji zvuk daleko gine,
Gore da tamo
Snijeg gdje je samo,
Odjek stijene kliče: haj!
Češka zemljo, ti si raj!

Ona i moja unutarjost

Tekst: Ivan Kukuljević Sakcinski
Prema: *Vatroslav Lisinski, Ona i moja unutarjost, za glas i orkestar*,
Hrvatska udruga orkestralnih i komornih umjetnika, Zagreb 2019.

Pismom, riječju kaže meni:
„Ja te ljubim moj ljubljenu!“
Ali srce moje zbori:
„Ne, ne vjeruj što govori.“
Podaje mi ruku svoju, kažuć:
„Daj mi ruku tvoju.“
Al u duši viču strasti:
„U ponor ćeš s njom propasti.“
Milo ljubi moje lice, moleć:
„Daj mi tve usnice.“
Ali glas snutra veli:
„Zmija kada ljubi, tad ubija.“
Na grudni me svoje vuče, šapćuć:
„Čuj, ko srce tuče.“

Na glas pita:
„Al za koga?
Ne za mene, za drugoga.“
Veli:
„Vijek ću tvoja biti, dok ću živjet na tom svijetu.“
Al nutarnjost moja kaže:
„Lijepo zbori, ali laže.
Vijek ne misli, da ćeš s njome
steć na svijetu srjeću tome
jer tek traži u zabavi,
radost, ne u ljubavi.“

Pjesan potlam nauka

Tekst: Ivan Filipović
Prema: *Vatroslav Lisinski, Pjesan potlam nauka, za dva soprana i orkestar*,
Hrvatska udruga orkestralnih i komornih umjetnika, Zagreb 2019.

Hajda da se veselimo,
dokončana dnevnicu je,
radost k poslu tijelo krijepi
i napredak svemu daje.
Ali od nas udaljimo,
ciku, buku, zlobu svaku,
pametno se poigrajmo,
Bog ne trpi djecu opak.

Kako je blag svemogućí!
Zdrava uda on nam daje,
srce, um, i razboritost,
vrijeme, igri što ostaje.
Nas on gleda milostivo,
radost s našom šalom ima,
on je, koj' sve daruje nam:
svaki nek ga ljubi, štima!

Djevojčina proljeća

Tekst: Petar Preradović
Prema: *Vatroslav Lisinski: Popijevke / Lieder*,
Spomenici hrvatske glazbene prošlosti, HAZU, Cantus, Zagreb, 2009.

1.
Po livadi zelenoj
Teče potok lijepi
I travice okolo
Svojom vodom krijepi.
Iz travica zelenih
Budi pramaljeće
Po livadi zelenoj
Različito cvijeće.
Miris cvijeća doziva
Ljubovnike svoje,
Ljubovnici leptiri
Po cvijeću se roje.
Za leptiri šarenim
Skače djeva mlada,
Puno krilo nalovit
Rada bi ih, rada.
Naganja se s leptiri
Po livadi mlada,
Dok ne stigne onoga
Kom je majka Lada.
Kad dostigne onoga,
Kom je Lada mati,
Metne si ga u njedra
I kući se vrati.

2.
Po livadi zelenoj
Teče potok lijepi
I travice okolo
Svojom vodom krijepi.
Iz travica zelenih
Budi pramaljeće
Po livadi zelenoj
Različito cvijeće.
Miris cvijeća doziva
Ljubovnike svoje,
Ljubovnici leptiri
Po cvijeću se roje.
U livadu zelenu
Na potok po vodu
Ide sada djevojče
U mirnome hodu.
Za leptirim simo tam
Nit ne skače više,
Već upravnom stazicom
Hodi i uzdiše.
Na potoku hlađane
Vodice zahvati,
Na glavu si metne sud
I kući se vrati.

3.
Po livadi zelenoj
Teče potok lijepi
I travice okolo
Svojom vodom krijepi.
Iz travica zelenih
Budi pramaljeće
Po livadi zelenoj
Različito cvijeće.
Miris cvijeća doziva
Ljubovnike svoje,
Ljubovnici leptiri
Po cvijeću se roje.
Na livadi zelenoj
Djevojčice nema.
Zašto? Zar je umrla,
Il se kasno sprema?
Zašto ne ide moriti
Leptirom slobodu,
Zašto ne ide stazicom
Na potok po vodu?
U livadu zelenu
Djeva se ne giblje,
Sjedi lijepo kod kuće,
Uz postelju ziblje.

Der Zufluchtsort / Utočište

Tekst: Vatroslav Lisinski; prepjev: August Harambašić
 Prema: *Vatroslav Lisinski: Popijevke / Lieder,*
 Spomenici hrvatske glazbene prošlosti, HAZU, Cantus, Zagreb, 2009.

26

Ein armer Mann ohn' Dach und Brot
 Vom Elend schwer bedrängt,
 Sucht Hilfe, Schutz, ach leider Gott,
 Dass man ihm gar nichts schenkt!

Ubogar prosi darak koj,
 Ah! tužno da je zrijet,
 Al jao, ničim, Bože moj,
 Ne dariva ga svijet.

Von Tür zu Tür lenkt er den Gang,
 Fleht zitternd manchen an,
 Doch seinen Schmerz und seinen Drang
 Kennt niemand. Armer Mann!

Iz jednoga u drugi kraj
 On upravlja svoj hod,
 Al njegov jad i njegov vaj
 Ne pozna ljudski rod.

Ereilet hat die finstre Nacht
 Den Obdachlosen schon,
 Und fruchtlos jeden Schritt er macht,
 Kein Mitleid, üb'rall Hohn!

Već stiže njega mrkla noć,
 Već tih ga kruži mrak,
 Al kud god bude dalje poč
 Tek prezir daje svak.

Dem Sinken nah' schleppt er sich fort
 Vom Stadtgewühl hinaus,
 Da sieht er einen stillen Ort
 Und dann ein einsam Haus.

Iznemogô on pođe sad
 Iz bučna grada van,
 I spazi tiho mjesto tad
 I osamljeni stan.

„Das letzte ist's, ich suche hier
 Noch einmal Dach und Brot.“
 So denkend klopft er an die Tür
 Und ruft: „Helft meiner Not!“

„Nek to je zadnji put, i tu ću
 potražiti kruh sad!“
 I tako misleć kucne sad:
 „Moj ublažite jad!“

Da öffnet sich mit dumpfen Klang
 Das Pfortchen, und ein Greis
 Im Schwarzgewand mit schweren Gang
 Zeigt sich in dem Gehäus.

I tad mu je uz mukli jek
 Otvorio se stan,
 A sva u crnoj nošnji tek
 Izašla baka van:

„Willkomen, Armer, labe dich
 In meinem Hause du,
 Hier findest Labung sicherlich
 Auch ungestörte Ruh.

„Oj zdravo, bogče, krijepi se,
 Jer tuj te čeka pir,
 I tu ćeš naći slasti sve
 I vjekovječni mir,

Weil fruchtlos du in aller Welt
 Um Hilf gebettelt hast,
 So spende ich was dir gefehlt,
 Du bist für jetzt mein Gast.“

Jer cijeli svijet i ljude zle
 Moljakao si dost',
 Nadoknadit ću ti ja sve,
 I sada moj si gost.“

Und plötzlich rieselt's durch die Seel'
 Dem armen Bettelmann,
 Es schwindet seines Lebens Quell,
 Der hoffnungslos zerrann.

I tad najednom prosjaku
 Protrnula je grud,
 A njegov život presahnu,
 Što prođe uzalud.

So schlummert er und braucht kein Brot,
 Begab sich sanft zur Ruh',
 Bewirtet hat ja ihn der Tod
 Und schloss die Pforte zu.

I bijeda neće njega trt,
 Jer smiren on je sad,
 Pogostila je njega smrt
 I prekinu mu jad.

Porin, viteška opera u pet činova

Libreto: Dimitrija Demeter

Prema: *Porin, viteška opera u 5 činova,*

Muzički informativni centar Koncertne direkcije Zagreb, Zagreb 2011.

27

Porin svlada, zbor Hrvatica iz 3. čina

Strogi Oče na nebesi', arija Sveslava iz 4. čina

Porin svlada,
 Porin svlada;
 Frank već bježi drugi krat.
 Sreća služi, sreća služi;
 slobode se bliži sat.
 Krv naroda franačkoga
 vaših vitez' resi nože,
 sve izvršit Hrvat može,
 kad je samo Božja sloga.

Strogi Oče, na nebesi',
 odlučio ako jesi,
 da sloboda viek ne sine
 vrhu ove pokrajine,
 bar uliši molbu tu:
 milostivan Bože budi,
 i iz mila sna ne budi
 to ne dužno više diete,
 da ne vidi lance klete,
 kojih ne čuti sad u snu!

Zorko moja, arija Porina iz 3. čina

Zorko moja, Zorko mila,
 jedva što si cvjetat stala,
 jur si gromom zgone pala;
 Ah, na zemlji nema raja,
 Tu prebiva zloba, jad!

Tužno diete, tužno,
 san se tvojim mukam smili,
 to je samo jedan tašti san, kratki san!

Ah, Zorko moja, Zorko mila,
 ti si meni sunce bila;
 zastireme grozna noć.

Cum invocarem

Ps 4

Biblija, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1996.

Cum invocarem,
 exaudivit me Deus iustitiae meae
 in tribulatione dilatasti mihi,
 miserere mei
 et exaudi orationem meam.

Kad zazovem,
 usliši me, Bože, pravdo moja,
 ti što me u tjeskobi izbavi:
 smiluj mi se,
 usliši moju molitvu!

IZVORI:

Antonija KASSOWITZ-CVIJIĆ, *Vatroslav Lisinski u kolu Ilira*, Zagreb 1919.

Vjera KATALINIĆ, *Ljubav i zloba (1846.)*, "prva hrvatska nacionalna opera": *mjesto jedinstva, ili mjesto sukoba?*, u: *Vatroslav Lisinski, Ljubav i zloba, izvorna opera u dva čina*, Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog, Muzički informativni centar, Zagreb 2018.

Koraljka KOS, *Vatroslav Lisinski (1819. - 1854.) i njegovo doba*, u: *Vatroslav Lisinski, Porin, Viteška opera u 5 činova*, Muzički informativni centar Koncertne direkcije Zagreb, Zagreb 2011.

Franjo Ksaver KUHAČ, *Vatroslav Lisinski i njegovo doba*, Zagreb 1904.

Lovro ŽUPANOVIĆ, *Vatroslav Lisinski: život, djelo, značenje*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1969.

Organizator i nakladnik: Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog, Zagreb, Trg Stjepana Radića 4
Za nakladnika: Dražen Sirišćević, ravnatelj
Producentica: Dubravka Bukojević
Urednica: Jelena Vuković
Autorica teksta: Iva Lovrec Štefanović
Lektorica: Rosanda Tometić
Oblikovanje i grafička priprema: Daniel Ille
Tisak: Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb
Naklada: 500 primjeraka
Cijena: 20 kuna
www.lisinski.hr

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROSJEKNIJU DOŽIVLJAJ!
19/20

Subota, 12. 10. 2019.

FILHARMONIJA BBC-ja
JOHN STORGÅRDS, dirigent
KIAN SOLTANI, violončelo

Program:

B. Britten: Jednostavna simfonija, op. 4

J. Haydn: Drugi koncert za violončelo i orkestar u D-duru, op. 101 (Hob. VIIb:2)

A. Bruckner: Šesta simfonija u A-duru, WAB 106

Nakon BBC Promsa – Lisinski subotom!

Gostovanje jednoga od najcjenjenijih orkestara Velike Britanije, **Filharmonije BBC-ja** pod ravnanjem njihova glavnoga gostujućeg dirigenta **Johna Storgårdsa**, jedan je od vrhunaca nove koncertne sezone!

Njihova je matična kuća Dvorana Bridgewater u Manchesteru, no ljeta provode u Londonu, kao domaćini jednoga od najpoznatijih svjetskih festivala klasične glazbe - BBC Proms. Na početku nove sezone, nakon nekoliko vrhunskih koncerata u londonskom Royal Albert Hallu, maestralna Filharmonija BBC-ja stiže u *Lisinski!*

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROSJEKNIJU DOŽIVLJAJ!
19/20

Subota, 9. 11. 2019.

SIMFONIJSKI ORKESTAR
I ZBOR MUZIČKE AKADEMIJE
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
MLADEN TARBUK, dirigent

Program:

L. van Beethoven: Deveta simfonija u d-molu, op. 125

#beethoven2020

Velika je to uvertira za 250. obljetnicu rođenja jednoga od najvećih skladatelja u povijesti glazbe uopće, **Ludwiga van Beethovena** (1770. – 1827.), koja će se obilježavati diljem svijeta, posebice u njegovu rodnom Bonnu, koji će cijele sljedeće godine biti središte poklonika djela toga glazbenog velikana. U zagrebačkom hramu glazbe taj će događaj obilježiti nadahnute mlade snage simfonijskog orkestra i zbora Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu koje će pod ravnanjem maestra Mladena Tarbuka izvesti legendarnu **Devetu simfoniju u d-molu, op. 125.**

Grad
Zagreb

 otpbanka

AUTOWILL
Vaš OPEL partner

ZAGREB
moj grad

Večernji list **60**
godina s vama

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

LISINSKI

NEPROCIJENJIV DOŽIVLJAJ | INVALUABLE EXPERIENCE